

FOKUSARTIKEL

R

» Beslaan 6% van die aarde se grondoppervlak

Vleilande: Namibië se onbesongene helde

Namibië spog met vyf Ramsar-vleilande waarvan drie kusvleilande is.

Damian Schreiber

Met die lug wat gevul word met voëlgesang, hang 'n aardse, maar souteur oor die blou, groen en bruin landskap waar land en see lyk of dit een word. Hierdie tipe natuurwonder is werklik fassinerend. Na raming word 748 tot 778 miljoen hektaar van die planeet deur een of ander soort vleiland bedek – ongeveer 6% van die aarde se grondoppervlak!

Vleilande kan maklik verduidelik word. Dit verskyn op plekke waar die grond versadig is met of bedek is deur water wat die hoofdeur vir die omliggende omgewing met sy plante en diere is.

Vleilande kan mariene en kusvleilande, binnelandse en mensgemaakte vleilande insluit. So eenvoudig as wat dit is om dit te beskryf, soveel meer ingewikkeld is hul rol in die wêreld.

Vleilande is van die mees produktiewe omgewings op aarde, maar wat beteken dit werklik? Tallose spesies plante en diere is hiervan afhanklik vir hul oorlewing en verskaf voedsel, water en skuiling in oorvloed.

Nie net bied dit skuiling vir wildlewe nie, maar dit beheer ook erosie en absorbeer en stoor natuurlik groot hoeveelhede koolstof, wat ons help om klimaatsverandering te beveg.

Boonop is vleilande noodsaaklik vir die mens, aangesien dit op 'n reuseskaal voorsiening vir ons welstand en finansiële inkomste maak. Ons drink en gebruik hul water, eet die vis wat in hul beskermde waters geteel word, trek voordeel uit hul voedingstowwe en water in landbou, bou met vleilande se hout, put energie uit hul grond- en plantmateriaal, oes wildlewe en reis op hul kalm oppervlaktes.

Selfs toerisme, ontspanning, godsdienste, estetiese inspirasie en plaaslike tradisies word deur vleilande aangevuur.

BEDREIGDE OMGEWING

En tog, ten spyte van alles wat dit aan mens en dier verskaf, is vleilande van die mees bedreigde omgewings.

Voortdurende dreinerings, besoedeling en oorbenutting van hul hulpbronne beklemtoon hul balans en vermoë om al daardie wonderlike voordele te bied wat ons dikwels as vanselfsprekend aanvaar.

Klimaatverandering is ook 'n groot bedreiging, wat stygende seevlakke, koraalverbleiking as gevolg van warmer oseaantemperature, veranderende water-

'n Lugfoto van die Walvisbaai-strandmeer. FOTO KOBUS BEKKER

vlakke en vloeioptritte in riviere en mere, asook die verhoogde risiko van beide vloede en droogtes veroorsaak en wat ekosisteme en gemeenskappe onder toenemende druk plaas.

Die Ramsar-konvensie oor vleilande erken die belangrikheid van hierdie ekosisteme. Hierdie inter-regeringsverdrag wat in 1975 gestig is, is daarop gemik om die volhoubare gebruik van vleilande en hul hulpbronne te bewaar en te bevorder. Namibië het in 1995 hierby aangesluit en staan saam met 172

WALVISBAAI

Hierdie belangrike natuurreservaat wat oor 12 600 hektaar strek, sluit die ikoniese Pelikaanpunt en die uitgestrekte Walvisbaai-soutwerke in.

Elke jaar besoek tussen 37 000 en 79 000 voëls – insluitend die wyd berese en besonderse flaminke – die gebied. Dit is ook die tuiste van 11 bedreigde spesies wat gereeld waargeneem word en wat dit hul tuiste noem. Menslike bedrywighede soos behuisingontwikkeling, ontspanning en

voëls in piekjare.

Die gebied, wat toeriste van oraloor die wêreld lok, verander geleidelik. Terwyl die duidelike moddervlaktes voortdurend verander, laat die natuurlike verskuiwing van sand die noordelike varswatervleiland stadig verdwyn.

Daarbenewens word grootskaalse wateronttrekking uit die ondergrondse waterdraer vir landbou en openbare voorsiening uitgevoer en verswak dit die waterinloei en stel dit die vleiland se oorlewing in gevaar.

'n Swerm strandlopers in die Walvisbaai-strandmeer. FOTO KOBUS BEKKER

lande wat verbind is tot die doelwitte van die konvensie om synoodsaaklike vleilande beter te beskerm.

Het jy geweet Namibië is die gasheer van vyf vleilande wat onder die konvensie beskerm word en waarvan drie kusvleilande is, insluitend een wat gedeeltelik mensgemaak is? Die vleilande ondersteun talle trekvoëls, spesies deur skuiling, rusplek en voeding te bied voordat die voëls hul langafstandreise tussen vastelande voortsit.

soutproduksie vorm die landskap, terwyl die natuurlike vestiging van modder en sand uiteindelik die strandmeer kan vul.

SANDVISHAWA

Dit is 'n gebied van 6 500 hektaar, weggesteek in die Namib-Naukluft Park en geskei van die binneland deur die Namib-duinegordel, wat 'n varswatervleiland in die noorde en moddervlaktes in die suide insluit. Dis ook 'n voëllewreservaat met ongeveer 300 000

ORANJERIVIERMOND

Die Oranjeriviermonding wat slegs 500 hektaar beslaan, is 'n paradys in 'n andersins verlate landskap reg op die grens met Suid-Afrika.

Hierdie unieke landskap waar water deur die jaar vloei, vorm 'n netwerk van eilande en sandbanke wat 'n seldsame oase in die woestyn skep.

Dit bied 'n noodsaaklike tuiste vir menigte voëls en 'n verskeidenheid plante wat nêrens anders voorkom nie. Die gebied se ryk biodiversiteit lok ook besoekers, met beperkte ontspanningsaktiwiteite wat toegelaat word om die brose skoonheid daarvan te beskerm. Diamantontginning en die pomp van water uit die rivier vir die natleë van gewasse en die voorsiening van water aan mense plaas egter druk op die waterbronne.

Namibië se vleilande – soos dié oraloor die wêreld – is brose ekosisteme wat diverse wildlewe ondersteun. Dit is ons plig om verantwoordelik op te tree wanneer ons hierdie gebiede besoek. Vat jou rommel huis toe, hou honde aan leiband naby voëls, vermy bootritte naby strandmere om geraas te verminder en respekteer geen-visvangsone en -regulasies. Dit help om sensitiewe spesies en die natuurlike skatte waarin hulle leef, te beskerm.

Vleilande wêreldwyd is 'n bakermat vir wildlewe en ondersteun ons op talle maniere. Tog staan vleilande wêreldwyd ernstige bedreigings in die gesig – van besoedeling en habitatverlies tot klimaatsverandering en oorbenutting van hulpbronne – wat hul toekoms en die voordele wat hulle bied, in gevaar stel. Ons kusvleilande in Namibië is noodsaaklik vir beide die natuur en mense en bied voedsel, water, skuiling, inkomste en selfs inspirasie.

Tog is dit uiters kwesbaar vir versteuring en word veral bedreig deur die onttrekking van water. Die beskerming onder die Ramsar-konvensie is 'n begin, maar dit is ook ons verantwoordelikheid. Al hierdie voordele en wonders van ons vleilande gaan net voortduur as ons die natuur sy gang laat gaan. Vleilande moet gesond en onversteurd bly sodat hul natuurlike siklusse kan aanhou werk.

– info@ocnamibia.org

Die natuurskoon van Sandvishawe. FOTO OCEAN CONSERVATION NAMIBIA